

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VI. De secundario Sacramentorum effectu, qui est Character.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

completur significatio materiæ, & formæ Sacramenti. Et eodem modo solum causantur moraliter auxilia particularia, quæ exigunt quodvis Sacramentum relate ad finem, ad quem est institutum: Et solum moraliter causatur a Sacramentis remissio pœnæ; cum talis remissio non sit quid physicum.

Rogabis, quid sit ista potentia obedientialis, per quam Sacramenta physice causant gratiam?

Respondeo esse aptitudinem in creatura, per quam nata est obedire Deo ad producendum scilicet cum Omnipotentia quicquid non implicat contradictionem: Quare non est aliquid distinctum ab ipsa creatura, sed est idem esse creaturæ, quod quia subiectum Deo est, natum est illi obedire. Disputant tamen Scholastici, Utrum qualibet creatura habeat hanc potentiam obedientialem, an vero sola creatura activa, quæ scilicet potest effectum aliquem naturalem producere, ita ut talis activitas adjuncta ab Omnipotentia possit elevari ad effectum supernaturalem. Probabilius censeo, cuilibet creaturæ, etiamsi nullam activitatem naturalem habeat, inesse tale inchoamentum virtutis, vi cuius possit cum consortio Omnipotentia elevari ad producendum quodlibet: Sic enim magis consentanea de creatura subiecta Deo sentimus, ita ut etiam in hoc Deo subiiciatur, ut possit illi obedire. Quod si creatura careret tali potentia obedientiali congenita, adhuc possent Sacramenta per qualitatem inhærentem elevari ad effectum supernaturalem, ita ut effectus supernaturalis tribueretur Sacramentis, non quidem per accidens, ut calefactio per accidens tribuitur aquæ calidæ, sed per se: Ad eum enim modum, quo corpus beatum per se illuminatur, quia exigit lucem, qua illuminet; ita quia Sacramenta sunt actiones factæ

nomine Christi, ideoque continent meritum, & exigentiam talis qualitatis supernaturalis per se, & non per accidens effectum supernaturalem producerent. Et idem dicas, si omnipotentia non quomodocumque ex pacto assisteret, sed speciali modo in-existeret in Sacramentis, sicut Deus speciali modo inexistit Christo per unionem hypostaticam, & in Justo per gratiam, adeo ut si non esset immensus, adhuc in iis esse deberet: Sicut enim in Incarnatione Verbum descendit de Cœlis, & peculiari pariter il-lapsu Trinitas descendit in animam Iusti, juxta illud Christi Domini, *Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*; ita pariter Spiritus sanctus in Sacramentis specialiter illabitur, & manet, ut notat D. Ambrosius lib. 1. de Sacram. cap. 5. dicens: *Non sanat aqua, nisi Spiritus sanctus descenderit, & aquam consecraverit*: Et inferius dicit: *Spiritus sanctus manens in Sacramentis latenter operatur*. Sed hac de re fusius in Scholastica Theologia diximus agendo de Sacramentorum activitate

ARTICULUS VI.

De Secundario effectu Sacramentorum, qui est Character.

- I. Quid sit Character Sacramentalis?
- II. Quam connexionem inter se habeant Characteres Baptismi, Confirmationis, & Ordinis?
- III. Quinque sunt Characteris hujus proprietates.
- IV. Congruum fuit, ut solum a tribus Sacramentis irreiterabilibus Character imprimeretur in anima indelebiter.
- V. Quid in Sacramentis nova legis dicatur esse, Res tantum, Sacramentum tantum, & Res simul, ac Sacramentum?

I. **C**haracter est vox græca significans firmam figuram, aut signum, quo res aliqua ab alia discernatur; sicut ovis ferro candenti signata distinguitur a non signatis. In hoc sensu Patres accipiunt Characterem impressum in anima a tribus Sacramentis Baptismi, Confirmationis, & Ordinis: Nam per Characterem Baptismi Christianus, ac domesticus Christi a non Christiano discernitur; per Characterem Confirmationis discernitur miles fortis Christi a milite invalido; per Characterem ordinis discernitur Minister Christi a non Ministro, seu ordinatus a laico.

Quæritur primo, quid sit iste Character, seu signum, & nota talis distinctionis?

Respondeo, esse qualitatem quandam specialem impressam, seu infusam a Deo in animam, qua homo redditur aptus ad Sacramenta recipienda, vel administranda, aut ad alia divini cultus opera. Ita communiter ex D. Th. 3. part. quæst. 63. art. 2. dicitur *Qualitas spiritualis*, & in hoc convenit cum aliis qualitatibus spiritualibus, sive talis qualitas reducat ad qualitatem, quæ dicitur potentia, ut vult D. Thom. quia per Characterem homo fit aptus ad recipiendum, & ad operandum, &c; sive reducat ad habitum, & dispositionem sine ordine ad operationem, ut putat Suar.: Sicut enim pulchritudo, & sanitas est bona dispositio corporis, ita putant, quod Character sit veluti pulchritudo, & bona dispositio animæ, quæ habet rationem habitus, quia est difficile mobilis. Dicitur *impressa in anima*, ut denotetur, quod Angeli, qui Sacramenta non recipiunt, nullum habeant Characterem, & anima etiam separata characterem retineat. Christus Dominus characterem non habet; tum quia Sacramenta præter Eucharistiam non recepit; tum

etiam quia character est signum servorum, Militum, ac Ministrorum; Christus autem dominus est, Pastor, Dux, & Dominus. At Beata Virgo, quia Sacramentum Baptismi, & Confirmationis recepit, utrumque habet characterem. Dicitur demum, *qua homo redditur aptus &c.*, ut ostendatur munus, & finis characteris; nam character Baptismi disponit hominem ad reliqua Sacramenta recipienda; & ideo dicitur janua Sacramentorum: Character Confirmationis disponit magis ad reliqua Sacramenta suscipienda, necnon ad eliciendos actus fidei: Character Ordinis disponit ad exercenda munera & opera cuiusque Ordinis propria. Hinc D. Th. loc. cit. characterem baptismalem vocat potentiam passivam, quia datur ad recipiendum; alios vocat potentias activas, quia præcipue dantur ad operandum.

II. Notandum præterea, Characteres istos habere inter se quandam connexionem: Nam Characteres Confirmationis, & Ordinis necessario supponunt characterem baptismalem; & ideo si Confirmatio, aut Ordo conferantur non baptizato, invalide conferuntur: Character tamen Ordinis non habet necessariam connexionem cum characterem Confirmationis; unde non confirmatus valide ordinatur. Imo Henriq. lib. 10. cap. 17. putat, quod citra culpam mortalem hic ordinaretur. Demum characteres Ordinum nec habent inter se necessariam connexionem; unde ordinatio facta per saltum valida est, si scilicet quis ordinetur Sacerdos, prætermisso ordine Diaconatus.

III. Ex dictis infertur, quinque esse proprietates characteris. Nam primo character consecrat animam Deo, tamquam templum quoddam: quare sicut in templo facilius exauditur oratio, excitatur devotio, dæmones arcentur.

arcentur; ita in anima habente characterem. Secundo per illum transit homo in Jus Dei speciale; unde Apost. primæ ad Corinth. 6. ait: *Non estis vestri*, &c. Tertio per characterem assimilamur Christo, sumus ejus membra, & distinguimur ab aliis; Quarto est signum indelebile, quæ recipiatur in anima incorruptibili, quæ nullum habet contrarium; unde in æternum durabit, etiam in damnatis: Congruum autem fuit, quod per peccatum character non deperdatur, quia aliter deberet homo post peccatum iterum baptizari, ordinari &c. Demum per characterem disponimur ad alia Sacramenta vel recipienda, vel administranda, &c.

Dices; In Patria habitus fidei, & spei supernaturalis desinunt, manente sola charitate, juxta illud Apost. *Charitas nunquam excidit*: idque, quia fides, & spes in Patria non deserviunt, cum tales actus non exercentur: ergo pariter desinere debet character, cum cesset ejus finis.

Respondetur, omisso antecedente, nego consequentiam: quamvis enim post mortem non remaneat potestas suscipiendi, aut conferendi Sacramenta; non proinde cessat finis characteris, qui est obsignare animam tamquam scriptam ad Christi familiam, militiam, aut ministerium, in decus, & ornamentum Beatorum, & in dedecus, & confusionem damnatorum.

IV. Quæritur secundo; quænam Sacramenta imprimant characterem?

Respondeo, neque Sacramenta legis naturæ, neque Sacramenta legis scriptæ impressisse characterem ullum. Ita fere omnes Theologi. Scotus putavit, Circumcisionem impressisse characterem. Sed communiter rejicitur, quia nec auctoritas, nec ratio firma stant pro hac sententia. Sacramenta vero legis novæ solum tria enumerata Baptismi, Confirmationis, & Or-

dinis imprimunt characterem, & ideo sunt simpliciter irreiterabilia, ex Trid. sess. 7. cap. 9. cum non debeant iterum imprimere, quod semel impressum est indelebiter. Congruitas hujus institutionis fuit, quia per ista Sacramenta homines deputantur ad aliquem gradum, & officium particulare; moris quippe est, ut qui officia habent particularia, præsertim publica, habeant etiam peculiaris signa, quibus discernantur: Homo autem per Baptismum fit Christi domesticus, & de ejus familia; unde ab aliis per signum stabile discerni debuit: Per Confirmationem qui erat domesticus Christi, fit ejus miles, unde pariter a non militibus debuit discerni: Per Ordinem fit Minister Christi, qui est gradus peculiaris: unde pariter debuit habere suum distinctivum. Reliqua vero Sacramenta, quia non conferunt specialem gradum aut officium, non exigebant speciale discriminativum, ut notat Scotus in 4. dist. 6. quæst. 10.; Nam quod domesticus possit comedere, & bibere, quod possit recuperare gratiam sui domini, & in extremo agone specialiter muniri, quod possit generare, &c. non sunt officia particularia, quæ requirant specialem designationem.

V. Missis aliis, quæ de Characterem Sacramentali discutiuntur in Scholastica Theologia, illud hic notandum ex communi Doctorum; tria esse in Sacramentis novæ legis: videlicet datur in iis Res tantum, Sacramentum tantum, & Res simul, & Sacramentum. Dicitur *Sacramentum tantum* id, quod significat, & non significatur; & hujusmodi est in omnibus Sacramentis materia & forma. Dicitur *Res Sacramenti tantum*, quæ significatur, & non significat; & hoc est Gratia. Dicitur demum *Res simul, & Sacramentum*, quod significat, & significatur; & hujusmodi est character

in

in Sacramentis; a quibus impri-
mitur; quia simul ab iis significatur,
& simul significat potentiam expli-
catam suscipiendi & ministrandi Sa-
cramenta. In Eucharistia Corpus
Christi dicitur esse Res simul, & Sa-
cramentum; Sic etiam in Extrema un-
ctione dicitur Res simul, & Sacra-
mentum Sanitas corporalis, quia si-
gnificat sanitatem spiritualem, & si-
gnificatur a materia, & forma talis
Sacramenti. In Matrimonio vero vin-
culum Conjugum habet rationem rei
simul, & Sacramenti: Et in Sacra-
mento Pœnitentiæ contritio, ut docent
communis; quatenus enim per Con-
fessionem significatur, est res, & qua-
tenus per Confessionem significat re-
conciliationem cum Deo, & pecca-
torum remissionem, est Sacramen-
tum. Ubi tamen duo advertenda.
Primum est, nomine Sacramenti hic
non venire signum practicum gratiæ,
nec partem constitutivam Sacramenti,
sed solum venire signum pertinens
ad Sacramentum; Character enim ne-
que est signum practicum gratiæ, ne-
que Sacramentum constituit: Alterum
est, quod non sit necesse invenire in
omnibus Sacramentis id, quod sit res
simul, & sacramentum, quamvis Do-
ctores conentur illud adinvenire.

ARTICULUS VII.

De Suscipiente Sacramentum.

- I. *Non nisi Viatores sunt capaces Sacra-
mentorum.*
- II. *Fetus animatus probabiliter est ca-
pax Baptismi, quamvis nondum
sit egressus ex utero Matris, si
possit aliquantulum abluere.*
- III. *Quanam intentio requiratur in su-
scipiendis Sacramentis?*
- IV. *Intentio coacta sufficit, non tamen
relate ad Matrimonium.*
- V. *Quandonam requiratur intentio ex-*

*pressa, & formalis ad sacramen-
ta recipienda?*

- VI. *An possit Extrema Unctio sub con-
ditione conferri iis, qui videntur
in statu peccati mortalis decedere?*
- VII. *Nec intentio suscipiendi Sacramen-
ta, (Matrimonio excepto) sub con-
ditione de futuro, nec intentio in-
directa, nisi stet cum intentione ha-
bituali, sufficiunt ad valide ea su-
scipienda.*
- VIII. *Ad valide Sacramenta suscipien-
da (Pœnitentia excepta) nulla re-
quiritur dispositio in suscipiente præ-
ter intentionem consonam.*
- IX. *Ad fructum vero Sacramenti reci-
piendum requiritur sua animi dis-
positio.*
- X. *Quandonam liceat a Ministris indi-
gnis Sacramenta suscipere?*

I. **Q**Uæritur primo, quinam sit
capax suscipiendi Sacra-
menta?

Respondeo solos homines viatores
esse capaces. Ratio est, quia institu-
ta ea sunt solum in salutem, & re-
medium hominum, ideoque sunt si-
gna sensibilia; Proinde Angeli sunt
eorundem incapaces; tum quia sunt
spirituales; tum etiam, quia pecca-
tum eorum est irreparabile, cum non
habeant liberum arbitrium flexibile,
ut notat D. Th. part. 1. quæst. 65.
Ubi autem Psalm. 77. dicitur, *Panem
Angelorum manducavit homo*, fit sen-
sus, quod Angeli spiritualiter panem
manducant, non quia suscipiant Sa-
cramentum Eucharistiæ, sed quia Chri-
sto uniuntur, & fruuntur in æterna
beatitudine. Nec Beati sunt Sacra-
mentorum capaces, cum non possint
in gratia crescere. Animalia irratio-
nabilia possunt Eucharistiam come-
dere, non tamen dicuntur Sacramen-
tum suscipere, quia non recipiunt Eu-
charistiam spiritualiter, & sacramen-
taliter, sed solum materialiter. Imo
et;